

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

І.В.Яценко, Н.А.Соколова

Сьогодні в сучасному суспільстві відбуваються соціально-економічні зміни, які активізували проблеми формування здорового способу життя особистості. Це вимагає аналізу наявної теоретичної бази з проблеми формування здорового способу життя і розробки на її основі ефективних педагогічних умов удосконалення процесу формування здорового способу життя особистості як одного з головних показників її освіченості й вихованості.

Для сучасних досліджень проблеми формування здорового способу життя в Україні характерний багатоплановий підхід. Філософський та соціальний аспект формування здорового способу життя молоді відображено в працях В.А. Крючкова, О.Г. Сахніна (1999), Л.П. Супенко (2007); медико-біологічний аспект розроблено у дослідженнях Н. В. Борисюк (2001), А.Г.Мартиненко (2002). Психолого-педагогічний аспект формування здорового способу життя молоді розглядали С.Р. Юрочишина (1996), С.Ю.Кондратенко (2007), С.Ю. Свириденко (2008) та ін.

Результати опитування викладачів та деякі експериментальні дані свідчать, що у студента є необхідні передумови для формування знань, вмінь та навичок здорового способу життя. Їм доступне розуміння цінності власного здоров'я та здоров'я ближніх. Тому особливого значення набуває цілеспрямований вплив на особистість, визначення умов, змісту, форм і методів, які є дієвими у вихованні здорового способу молоді.

Однак у науковій літературі недостатньо висвітлені конкретні технології здійснення виховання здорового способу життя студентської молоді.

На сьогоднішній день існують певні труднощі у вирішенні проблеми формування здорового способу життя студента :

- по-перше, формування здорового способу життя в умовах вищого навчального закладу обмежується окремими заходами, які проводяться здебільшого епізодично і безсистемно;
- по-друге, відсутня необхідна кількість наочного матеріалу та недостатнє матеріальне забезпечення з цього питання;
- по-третє, проблема формування здорового способу життя студентської молоді недостатньо висвітлена в психолого-педагогічній літературі;
- по-четверте, заняття з валеології не введені у розклад та не інтегруються з іншими видами занять;
- по-п'яте, у більшості викладачів труднощі у формуванні здорового способу життя пов'язані з недостатнім знанням понятійного апарату валеології як науки, неадекватним розумінням цілей та завдань вже не першої ланки валеологічної освіти з добором та адаптацією валеологічного змісту

Виходячи з проблематики, можна виявити цілу низку суперечностей у формуванні здорового способу життя студентської молоді, серед яких – не усвідомлення деякими викладачами основних компонентів здорового способу життя, їхня недостатня педагогічна освіченість щодо змісту та шляхів формування здорового способу життя молоді, малоефективна система взаємовідносин, спільних між вихователем та студентом.

Однією з причин такого стану на сьогодні є, по-перше, недостатня увага вищої педагогіки відносною між студентом і Вузом та їхнім спільним діям щодо формування здорового способу життя; по-друге, недостатньо вивчається педагогічний колектив як фактор формування особистості, його виховний потенціал та психолого-педагогічні умови виховання. На практиці це виявляється в епізодичній участі педагогічного колективу в вирішенні виховних проблем навчального закладу. Педагоги Вищої школи все більше покладаються на виховну функцію шкільного закладу і при невдачах у вихованні студентської молоді насамперед висувають претензії педагогам середньої освіти, забуваючи про моральний аспект свого обов'язку у вихованні студента і вимоги Кабінету Міністрів України від 15 березня 1999 року № 1697

«Про затвердження Національної програми патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства. Тому мета формування здорового способу життя студентства має бути єдина і для сім'ї, і для дошкільного, і для шкільного, і для Вищого закладу як виразника інтересів суспільства у галузі виховання підростаючих поколінь.

Основне завдання статті – висвітлити організаційно-методичні аспекти роботи з викладачами Вузів щодо формування здорового способу життя студентської молоді, розкрити зміст та методичні рекомендації організації роботи в умовах валеологізації студентського виховання, форми підвищення рівня педагогічної освіченості викладачів.

Під час проведення дослідження з проблеми формування здорового способу життя студентства ми переконалися, що часто-густо загальне виховання й виховання молоді у Вищих навчальних закладах існують як дві окремі ланки: Життя студента інколи дістає одні настанови, зразки поведінки, а у Вузі – інші. Де які, особливо молоді педагоги хочуть бачити своїх студентів здоровими, але не завжди розуміють залежність стану здоров'я від способу життя. Результати опитування довели, що лише 20% молодих педагогів приділяють певну увагу формуванню здорового способу життя студентів, 30% вважають, що їх власний приклад у цьому питанні – першооснова, але майже 50% мають недостатній рівень педагогічної валеологічної культури.

Тому потрібно глибоко вивчати виховний потенціал педагогічного колективу, використовуючи комплекс прийомів і методів: спостереження, бесіди, анкетування. Арсенал прийомів і методів вивчення виховного потенціалу молодих викладачів потрібно вибирати виходячи з конкретних умов, що допомагає науково виявити проблемні помилки педагога щодо формування здорового способу життя студентів, дати їм індивідуальні кваліфіковані поради.

Рівень педагогічної валеологічної культури викладачів залежить від таких умов, як рівень освіти, спрямованість особистості, її індивідуальних

особливостей, професійних якостей, життєвого досвіду та іншого. Найважливішим компонентом педагогічної культури викладачів є їхня педагогічна підготовленість. Це певна сума психолого-педагогічних, фізіологічних знань, а також вироблені у процесі практики навички і вміння з формування у студентської молоді звички здорового способу життя.

Система роботи з підвищення педагогічної культури викладачів з основ здорового способу життя здійснюється через колективні, індивідуальні та наочні форми роботи. Сюди входять бесіди, консультації, відвідування гуртожитків, індивідуальні пам'ятки, поради, бюлетені, папки-пересувки, альбоми-естафети, зустрічі з батьками, групові консультації, лекторії педагогічних знань, школи молодих педагогів, семінари-практикуми, конференції, фестивалі, стінгазети, практичні рекомендації з питань здорового способу життя.

У підвищенні педагогічної культури молодих викладачів провідне місце повинні займати форми пропаганди здорового способу життя: організація роботи університету валеологічно-педагогічних знань, випуск агітаційних та попереджувальних плакатів, оформлення тематичних стендів, робота консультативних пунктів, прес-конференції, педагогічні студії з даної проблематики, родинні мости, клуби тощо.

Засідання дискусійних клубів передбачають різноманітну тематику та форми роботи, серед яких: лекція-консультація “Педагогіка про здоровий спосіб життя”, дискусія “Роль викладача у формуванні і зміцненні здоров'я студентської молоді”, вечір запитань і відповідей “Методика валеологічного виховання: принципи та підходи”, круглий стіл “Давайте розберемося спільно, що заважає нашим студентам бути здоровими”.

Ефективною є індивідуальна допомога студентам через консультації валеологічного спрямування, показ, зустріч з лікарями, психологом.

У системі педагогічного всеобучу бажано використовувати педагогічні задачі та завдання, які мають валеологічний зміст. Логічні завдання допомагають аналізувати, зіставляти з практичною діяльністю виховання

викладача та студента, робити висновки, помічати перспективи та шляхи поліпшення валеологічного виховання. Практичні завдання допомагають формувати і розвивати педагогічні вміння і навички, застосовувати їх в конкретних ситуаціях. Це можуть бути дослідження конкретних умов виховання студента, вивчення причин недоліків у вихованні і розробка на цій основі заходів щодо удосконалення навчально-виховного процесу в навчальному закладі. Виконуючи такі завдання, молоді педагоги індивідуально чи колективно аналізують літературу з питань формування здорового способу життя, обговорюють педагогічні ситуації, пропонують шляхи і способи покращання валеологічного виховання студентів.

Однак це зовсім не означає, що молоді викладачі, з дня на день, кожної години повинні втлумачувати студентам валеологічні знання. Треба стерегтися втрати студентами інтересу до валеологічних знань через перевантаження їх недоступною інформацією, відсутності на практиці переконання важливості отриманих знань для саморозвитку та самовдосконалення.

Лише в цьому випадку можна досягти позитивного результату, виробити у студентів чітке і постійне бажання бути здоровими, спритними, бадьорими, веселими. Студент навчається аналізувати кожне явище, дію з точки зору корисності чи шкідливості, навчається цінувати життя і здоров'я що і є основним завданням навчального закладу в цілому і кожного педагога конкретно.

Ефективність формування здорового способу життя студентської молоді залежить від багатьох факторів: цілеспрямованої діяльності педагогів на формування рівня педагогічної валеологічної культури, єдності педагогічного впливу навчального закладу у вихованні здорового способу життя, оновлення валеологічного змісту роботи з молодими педагогами та форм їхньої педагогічної освіти.